

ЗАКОНОДАВЧЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙ У СФЕРІ АГРОЕКСПОРТУ

Стаття присвячена проблематиці законодавчого забезпечення інновацій у сфері агроекспорту. Як показує світовий досвід, країни, які широко впроваджують інноваційні продукти на законодавчому рівні, з якісним юридичним супроводом, мають значні успіхи та відчутно ефективний результат. З початку введення воєнного стану в Україні прийнято низку нормативно-правових актів, спрямованих на врегулювання ситуації, що склалася, зокрема, і в такому важливому, з точки зору підвищеної значущості питання продовольчої безпеки, агроекспортному секторі. Важливо, що деякі з них не просто створюють нові або корегують старі норми, адаптуючи їх до обставин, що виникли через агресію РФ, а докорінно змінюють існуючий порядок, активуючи інноваційні процеси. З огляду на це проаналізовано найбільш симптоматичні акти, прийняті за останні півроку, та на основі критичного їх осмислення зроблено висновки про наявні вади чи певні невідповідності. На жаль, в Україні будь-які інноваційні зміни, перш за все, викликають у агроекспортерів недовіру, а подеколи й категоричне несприйняття, хибне переконання в тому, що нововведення тільки все ускладнять, а, головне, негативно позначаться на фінансовій стороні. Наголошено, що, зважаючи й на такий аспект людської психології, будь-які зміни, а надто радикальні, ті, що порушують ustalений порядок, мають бути заздалегідь добре продуманими і виваженими, науково обгрунтованими, підданими експертному аналізу з точки зору прогнозування ефективності результатів тощо. Зроблено висновок, що законодавство у сфері інновацій в агроекспортній діяльності потребує якісного оновлення, нових свіжих ідей, які б попередньо обговорювались з науковою спільнотою і власне з агроекспортерами та агровиробниками. Такий підхід до підготовки законопроектів дозволить уникнути невиправдано великої кількості законодавчих актів, наявності недосконалих норм з непередбачуваним впливом на регулювання агроекспортних відносин, а також залучити всіх заінтересованих учасників для отримання дійсно позитивного результату.

Наголошено, що, незважаючи на те, що статистичні дані за 2023 рік свідчать про збільшення експорту сільськогосподарської продукції порівняно з минулорічними показниками, отримана агробізнесом виручка значно зменшилась. І в цьому вбачається недосконалість існуючої системи агробізнесу, що зміцнює наше переконання в нагальності зміни підходів щодо вітчизняного експорту сільськогосподарської продукції. Виходячи з чого зроблено висновок про необхідність запровадження переробного виробництва на основі новітніх технологій та інноваційних досягнень і вироблення якісної сільськогосподарської продукції з високою доданою вартістю, що дозволить значно збільшити прибуток суб'єктами агробізнесу. Висловлено думку, що спільні зусилля у роботі над новими законодавчими актами, які будуть не просто змінювати вже існуючі відносини, а й стануть надійним правовим підґрунтям перебудови української агропромисловості і створення потужного сектору переробки сільськогосподарської продукції, матимуть у недалекій перспективі очікуваний ефект для вітчизняного агробізнесу.

Ключові слова: агроекспорт, агробізнес, аграрні правовідносини, правове забезпечення, сільськогосподарська продукція, інновації, державна аграрна політика, експорт.

Постановка проблеми. Впровадження інновацій в такій важливій галузі, як аграрна, стало нагальною потребою, зумовленою багатьма чинниками: розвитком новітніх інформаційних, цифрових технологій, які в ХХІ столітті змінили світ і, зокрема, здавалося б, таку консервативну, що уперто трималася за традиційні методи ведення виробництва, галузь, як аграрно-промислова; глобальним посиленням конкуренції сільськогосподарських товаровиробників; ци-

вілізаційними викликами, що постали перед українським суспільством внаслідок агресії РФ, тощо. Залучення інновацій, реальне грамотне використання їх потенціалу, як каталізатор розвитку будь-якої галузі економіки і, безумовно, сектору аграрного виробництва, зокрема агроекспорту, є нагальною необхідністю для всього українського суспільства. Така нагальність визначається потребою зміцнення продовольчої бази держави, а отже, зміцнення продо-

вольчої безпеки. Гострота проблеми полягає в тому, що включати інноваційні процеси доводиться у вкрай несприятливих умовах воєнного стану, який вніс значні зміни у формування державної аграрної політики. Для досягнення очікуваного ефекту від інновацій їх впровадження має бути науково обґрунтованим, адаптованим до наших умов, спрогнозованим та передбачуваним. Разом з тим повинно бути створено сприятливе правове поле для учасників аграрних правовідносин, що виникають з приводу запровадження та застосування інноваційних продуктів, зі зрозумілими правилами і приписами. Вітчизняним законодавцем зроблено у цьому напрямі певні кроки і прийнято низку нових нормативно-правових актів, що на законодавчому рівні забезпечують впровадження інновацій у сфері агроекспорту. Проте неоднозначне сприйняття як компаніями – членами Американської торговельної палати (далі – АТП), так і українськими аграріями окремих положень деяких актів дає підстави для їх критичного осмислення та пошуку підходів до вирішення проблемних питань правового забезпечення агроекспортної діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сфера аграрних відносин є предметом дослідження таких вчених, як Ю.Ю. Бакай, Я.А. Гончаренко [1], Г.С. Корнієнко [2], Т.В. Курман [3] та багатьох інших. Однак зміни в суспільному та політичному житті країни зумовлюють необхідність постійного вдосконалення законодавчого забезпечення агроекспортних і, зокрема, відносин із запровадження інновацій у цій сфері, а отже, їх подальшого вивчення та створення нових, більш досконалих нормативних актів, що дозволить ефективно регулювати ці відносини.

Мета статті полягає в дослідженні законодавчого забезпечення інновацій у сфері агроекспорту, а саме тих дискусійних положень, які отримали неоднозначну оцінку та критичні зауваження вітчизняних і зарубіжних науковців та правників-практиків, і виробленні власних рекомендації щодо усунення недоліків та прогалин.

Виклад основного матеріалу. Аграрні інновації є одним з важливих чинників становлення національного агробізнесу. Їх використання сприяє виникненню інноваційної моделі розвитку сільськогосподарського виробництва [4]. Запровадження інновацій у сфері експорту сільськогосподарської продукції (агроекспорту) – крок цілком зрозумілий і необхідний, перш за все, для підвищення економічних показників агроекспортної діяльності. Україна, як країна з однією з найпотужніших за потенціалом агропромисловою галуззю, має виконувати певні зобов'язання із забезпечення та підтримання продовольчої безпеки в світі. Події, які наразі відбуваються в нашій державі, мова йде, перш за все, про за-

гарбницькі дії держави-агресора, пов'язані зі значними руйнуваннями та окупацією територій, на яких розташовувались великі промислові підприємства, продукція яких складала значну частку експорту, призвели до того, що сільськогосподарська продукція стала основним продуктом експорту. За повідомленням пресслужби Українського клубу аграрного бізнесу, статистичні дані говорять, що експорт агропродукції за 2023 рік на 15% перевищує показник за 2022 рік [5]. Разом з тим експортний виторг неухильно зменшується. Одним із способів подолання цієї негативної тенденції, може стати активізація запровадження інновацій в аграрній галузі в цілому, що дозволить підвищити ефективність та конкурентоспроможність вітчизняної аграрної продукції на світових ринках.

Інноваційний розвиток у сфері експорту сільськогосподарської продукції за сучасних умов стає чи не найважливішою рушійною силою підвищення ефективності агроекспортної діяльності шляхом збільшення виручки за поставлену продукцію.

Статистичні дані свідчать про те, що Україна за своїм природним потенціалом здатна посісти провідне місце серед країн Європейського Союзу у сфері агроекспорту. Вона вже лідирує у виробництві окремих видів сільськогосподарських культур і постачає агропродукцію в 175 країн світу. Але на даний час агроекспортери дуже обмежені у використанні всіх можливих і давно успішно застосовуваних в Європі інновацій. Пов'язано це з безсистемним, не структурованим, а подекуди і суперечливим законодавчим забезпеченням впровадження таких інновацій [6].

В умовах сучасних викликів український агробізнес долає чималу кількість труднощів. Тож прийняття нових правових актів, спрямованих на законодавче забезпечення інновацій у сфері агроекспорту, покликані полегшити складні умови їх існування. Однак, незважаючи на те, що 2023 рік завершився прийняттям чималої кількості нових законодавчих актів, питання, чи змінились умови для українських аграріїв у кращій бік, залишається відкритим і досить спірним. Чимала кількість науковців, що займаються даною проблематикою, наголошують на необхідності системних і структурованих зрушень, забезпечених логічно узгодженими між собою законодавчими актами, які завдяки цьому будуть не створювати нові перешкоди, а усувати існуючі вади або недосконалість норм.

Так, серед найбільш обговорюваних проєктів закону виділяються №10168-2 «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо вдосконалення здійснення зовнішньоекономічних операцій з експорту деяких товарів» [7] та №10169-2 «Про внесення змін до Митного кодексу України та інших законодавчих

актів України щодо вдосконалення здійснення зовнішньоекономічних операцій з експорту деяких товарів», які були прийняті Верховною Радою України 09.05.2024 [8].

Ідея, яка взагалі підштовхнула до створення значених законодавчих актів – це боротьба з так званим «чорним» експортом зерна шляхом створення механізмів, які б дозволили мінімізувати можливості для зловживань при експорті аграрної продукції.

Одразу відреагувала на запропоновані нововведення Українська зернова асоціація (далі – УЗА), яка заявила про можливу зупинку експорту зерна через ухвалення проєктів 10168-2 та 10169-2.

Серед негативних моментів звертається увага на виключні дискреційні повноваження податкових та митних органів, які передбачені в проєктах. А саме мова йде про перенесення перевірки податкового кредиту на момент фізичної відправки зерна на експорт, що дозволить затягувати таку процедуру і в кінцевому результаті призведе до того, що експортер буде змушений платити за простій суден в портах і, як наслідок, мати великі збитки. Не можна в даному разі не зважати на корупційні ризики, що, на жаль, нікуди поки що не зникли.

Також в УЗА звертають увагу, що зазначеними проєктами передбачено встановлення мінімальних цін, за якими експортери можуть відправляти зерно на експорт. Розрахунок мінімальної ціни пропонується робити на основі середніх біржових коливань за попередні 10 днів. Тож, не дивно, що представники УЗА б'ють на сполох, кажучи про імовірність настання такої ситуації, коли мінімальна ціна експорту зерна з України, встановлена за такою схемою, перевищуватиме реальні ціни на світовому ринку.

У свою чергу, представники Європейської Бізнес Асоціації зауважили, що закладені в основу проєктів ідеї спрямовані на результат, протилежний тому, про який заявляється. При цьому висловлюється побоювання, що запропонований в проєктах порядок відшкодування податку на додану вартість фактично поверне країну в минуле, коли відшкодування було непрогнозованим, що, в свою чергу, відштовхне міжнародних інвесторів та, як наслідок, призведе до непередбачуваних збитків.

Значне занепокоєння з приводу цих законопроектів висловили компанії – члени Американської торговельної палати.

На наш погляд, важко не погодитись з думкою експертів АТП, які наголошують, що експортер не повинен нести відповідальність за дисципліну своїх постачальників.

У свою чергу, українські представники заявили, що прийняті законопроекти націлені на максимальне забезпечення валютної виручки в країну, а ті експор-

тери, які будуть визнані добропорядними, за нововведеним порядком не матимуть негативних наслідків [9].

Також цікаві новації запроваджуються урядовими постановами, які у листопаді 2023 року набули чинності, а саме: № 1132 «Про реалізацію експериментального проєкту з верифікації суб'єктів агропромислового комплексу в умовах воєнного стану» та № 1133 – «Щодо змін до процедури визначення товарів (аграрної продукції), експорт яких підлягає ліцензуванню». Перша постанова, незважаючи на те, що назва містить слово «експериментальна», має безстрокову дію, і її запровадження контролюватиметься Міністерством аграрної політики [10].

Загалом Постанова Кабінету Міністрів України № 1132 «Про реалізацію експериментального проєкту з верифікації суб'єктів агропромислового комплексу в умовах воєнного стану» (Кабінет Міністрів України ухвалив постанову № 1174 «Про внесення змін до Порядку реалізації експериментального проєкту з верифікації суб'єктів агропромислового комплексу в умовах воєнного стану», якою розширюють критерії внесення до переліку верифікованих експортерів сільськогосподарської продукції.) змінює правила експорту аграрної продукції.

Постанова передбачає формування переліку верифікованих суб'єктів агропромислового комплексу, які експортують зернові, олійні та продукти переробки. У ній зазначено умови, які треба виконати, щоб бути внесеним до переліку верифікованих експортерів. Для цього підприємець повинен: зареєструватись у Державному аграрному реєстрі (далі – ДАР), якщо він там ще не зареєстрований; отримати лист-підтвердження з банку щодо проведення успішної експортної операції; подати заявку в ДАР, де вказати код платника ПДВ та додати сканкопію листа з банку.

Рішення про внесення до переліку експортерів має бути ухвалено протягом 3-х робочих днів після подачі заявки [11].

Поява зазначених постанов також була обґрунтована необхідністю боротьби з тіншовою готівкою на українському аграрному ринку. Другою причиною виокремлюють потребу в спрощенні діалогу між Україною та Європейським Союзом, на що значно вплинула історія з блокадою кордону польськими товаровиробниками у 2023 році.

Тож, на прикладі цих законодавчих актів бачимо, що агроекспортні відносини модернізують, застосовуючи інноваційні процедури. Безумовно, деякі положення, що регулюють впровадження таких інновацій є досить вдалимими, але все-таки, як видається, більшість із запропонованих новацій, скоріше, створює додаткові складнощі замість того, щоб вирішувати наявні проблеми. Тому неможливо не погоди-

тись з науковцями, які переконані, що впровадження інноваційних змін буде мати позитивний ефект лише у випадку їх системного застосування. Належне планування та системність, вивчення та аналіз всіх можливих ризиків має вирішальний вплив на ефективність правового забезпечення інновацій для їх результативного застосування.

Наразі, з моменту введення воєнного стану, агробізнес стикнувся з непередбачуваними і не залежними від товаровиробників чи експортерів обставинами. Варто відмітити, що для спрощення процедури експорту сільськогосподарської продукції під час воєнного стану прийнято низку нормативних актів. Зокрема, Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо безперервного виробництва та постачання сільськогосподарської продукції під час воєнного стану» від 2.05.2022 № 2246-IX, який передбачає спрощення фітосанітарних вимог при експорті, імпорті та переміщенні продукції рослинного походження територією України та закріплює можливість оформлення фітосанітарного сертифіката в електронній формі [12]. Крім того, Кабінет Міністрів України ухвалив рішення про зміну правил/процедури експорту сільськогосподарської продукції (агроекспорту).

Однак для нормального ведення товарного сільськогосподарського виробництва суб'єктам агробізнесу необхідно своєчасно реалізовувати вироблену продукцію за рентабельними цінами та мати гарантії доступу до ринків реалізації. Незважаючи на те, що війна триває вже третій рік, проблеми, пов'язані з ускладненою агрологістикою (майже втрачені морські шляхи перевезень, високі ціни на залізничні перевезення та недостатня кількість вагонів для сільськогосподарської продукції, блокування кордонів з боку сусідніх країн для автомобільних перевезень) ще досі не вирішені. Таким чином, для подолання

організаційних проблем у сфері агроекспорту потрібне належне правове регулювання відносин з реалізації сільськогосподарської продукції та агрологістики. Тож, якими б доречними та заманливими не видавались пропонувані інновації у сфері агроекспорту, досягти ефективного результату тільки завдяки їх впровадженню без їх якісного законодавчого регулювання неможливо.

Висновки. У складних умовах українського сьогодення інноваційний розвиток, як каталізатор якісних зрушень в агропромисловій галузі в цілому і, зокрема, у її надважливому секторі – агроекспорті, є дієвим інструментом підвищення ефективності його діяльності. Для досягнення очікуваного ефекту від інновацій їх впровадження має бути науково обгрунтованим, адаптованим до сучасних умов, спрогнозованим та передбачуваним. Разом з тим для подолання проблем організаційного характеру повинно бути створено сприятливе правове поле для учасників аграрних правовідносин, що виникають з приводу запровадження та застосування інноваційних продуктів, зі зрозумілими правилами і приписами.

На наше переконання, досягти позитивного результату в запровадженні інновацій в агроекспортному секторі можливо, якщо здійснювати їх у тісній співпраці з вченими, науково-дослідними установами, аграріями-практиками на основі завчасно розроблених підходів, які б враховували реалії суспільного, економічного, політичного життя та всі фактори і ризики, що з ними пов'язані. Задля забезпечення збільшення обсягів валютної виручки вже зараз слід розробити правові підстави для надання державної підтримки виробникам якісної сільськогосподарської продукції з високою доданою вартістю, як пріоритетної. Системно здійснювати якісне оновлення законодавства, виважено, проте швидко реагуючи на проблеми, що виникають.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бакай Ю.Ю., Гончаренко Я.А. Актуальні питання законодавчого забезпечення у сфері державної підтримки суб'єктів агробізнесу під час воєнного стану. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. №1. С. 276–282.
2. Корнієнко Г. С. Аграрні інновації як чинник становлення національного агробізнесу. *Право та інновації*. 2020. № 3(31). С.18–23. DOI: 10.37772/2518-1718-2020-3(31)-3
3. Курман Т.В. Агробізнес та продовольча безпека: загрози та проблеми правового забезпечення в умовах воєнного стану. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2022. №3. С. 122–126.
4. У 2023 році експортна виручка агросектору України скоротилась на 8%. *UCAB*. 28 грудня 2023. URL: https://www.ucab.ua/ua/pres_sluzhba/novosti/u_2023_rotsi_eksportna_viruchka_agrosektoru_ukraini_skorotilas_na_8
5. Q4 2022: Agricultural prices increase at a lower rate. *Eurostat*. 29 March 2023. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/ddn-20230329-1#email>
6. Тютюнникова С. В., Фрідман О. А. Національна інноваційна система: сучасні тренди та виклики для України. *Вісник ХНУ ім. В. Н. Каразіна*. 2020. Вип. 12. С. 224–232. DOI: 10.26565/2310-9513-2020-12-22.
7. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення здійснення зовнішньоекономічних операцій з експорту деяких товарів: Постанова Верховної Ради України від 9 травня 2024 р. №10168-2. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-20#Text>

8. Про внесення змін до Митного кодексу України щодо вдосконалення здійснення зовнішньоекономічних операцій з експорту деяких товарів: Постанова Верховної Ради України від 9 травня 2024 р. № 10169-2. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-20#Text>
9. Бізнес закликає доопрацювати скандальні законопроекти про агроекспорт. *Agro Portal*. 28 листопада 2023. URL: <https://agroportal.ua/news/ukraina/biznes-zaklikaye-doopracuyuvati-skandalni-zakonoprojekti-pro-agroekспорт>
10. Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2022 р. № 1466: Постанова Кабінету Міністрів України від 31 жовтня 2023 р. № 1133. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-vnesennia-zmin-do-postanovy-kabinetu-ministriv-ukrainy-vid-27-hrudnia-2022-r-t311023>
11. Про реалізацію експериментального проєкту з верифікації суб'єктів агропромислового комплексу в умовах воєнного стану: Постанова Кабінету Міністрів України від 31 жовтня 2023 р. № 1132. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1132-2023-%D0%BF#Text>
12. Про внесення змін до деяких законів України щодо безперебійного виробництва та постачання сільськогосподарської продукції під час воєнного стану : Закон України від 12.05.2022 р. № 2246-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2246-20#Text>

REFERENCES

1. Bakai, Yu.Iu. & Honcharenko, Ya.A. (2023) Current issues of legislative support in the field of state support of agribusiness entities during martial law. *Analitychno-porivnialne pravoznavstvo*, 1, 276–282 [in Ukrainian].
2. Korniyenko, G. S. (2020). Agrarian innovations as a factor in the formation of national agribusiness. *Law and innovation*, 3(31), 18–23. DOI: 10.37772/2518-1718-2020-3(31)-3 [in Ukrainian].
3. Kurman, T.V. (2022) Ahrobiznes ta prodovolcha bezpeka: zahrozy ta problemy pravovoho zabezpechennia v umovakh voiennoho stanu. *Analitychno-porivnialne pravoznavstvo*, 3, 122–126. DOI 10.24144/2788-6018.2022.03.22 [in Ukrainian].
4. In 2023, the export revenue of the agricultural sector of Ukraine decreased by 8%. *UCAB*. (2023, December 12). Retrieved from: https://www.ucab.ua/pres_sluzhba/novosti/u_2023_rotsi_eksportna_viruchka_agrosektoru_ukraini_skorotilas_na_8 [in Ukrainian].
5. Q4 2022: Agricultural prices increase at a lower rate. *Eurostat*. (2023, March 29). Retrieved from <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/ddn-20230329-1#email>
6. Tiutiunykova, S. V. & Fridman, O. A. (2020). National innovation system: modern trends and challenges for Ukraine. *Visnyk KhNU im. V. N. Karazina*, 12, 224–232. DOI: 10.26565/2310-9513-2020-12-22 [in Ukrainian].
7. Resolution of the Verkhovna Rada of Ukraine On Amendments to the Tax Code of Ukraine to Improve the Implementation of Foreign Economic Operations for the Export of Certain Goods, No. 10168-2 (2024, May 9) Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-20#Text> [in Ukrainian].
8. Resolution of the Verkhovna Rada of Ukraine On Amendments to the Customs Code of Ukraine to Improve the Implementation of Foreign Economic Operations for the Export of Certain Goods, No. 10169-2 (2024, May 9) Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-20#Text> [in Ukrainian].
9. Business calls for finalization of scandalous draft laws on agricultural exports. *Agro Portal* (2023, November 28). Retrieved from: <https://agroportal.ua/news/ukraina/biznes-zaklikaye-doopracuyuvati-skandalni-zakonoprojekti-pro-agroekспорт> [in Ukrainian].
10. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine On Amendments to the Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of December 27, 2022 No. 1466 № 1133. (2023, October, 31) Retrieved from: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-vnesennia-zmin-do-postanovy-kabinetu-ministriv-ukrainy-vid-27-hrudnia-2022-r-t311023> [in Ukrainian].
11. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine On the implementation of a pilot project on verification of agricultural entities under martial law No. 1132 (2023, October, 31) Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1132-2023-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].
12. Law of Ukraine On Amendments to Certain Laws of Ukraine Concerning the Uninterrupted Production and Supply of Agricultural Products during Martial Law, No. 2246-IX. (2022, May,12) Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2246-20#Text> [in Ukrainian].

KYRYLIUK VIKTORIIA

Postgraduate student at the Department of Land and Agrarian Law of the Yaroslav Mudryi National Law University

LEGISLATIVE SUPPORT FOR INNOVATIONS IN THE FIELD OF AGRO-EXPORT

Problem setting. Given the difficult situation in which Ukraine is currently, the introduction of innovations in such an important area as agriculture should be cautious and aimed at achieving a specific positive result. Martial law has made significant changes in the formation of state policy, but ensuring the introduction of innovations in the field of agro-export is a priority in the current environment to support the national economy. However, in the context of current challenges, a significant number of new regulations have been adopted recently to ensure the legislative implementation of innovations in the field of agro-export, which have been ambiguously perceived by both the member companies of the American Chamber of Commerce and Ukrainian agrarians, which is of course a cause for concern.

Analysis of recent research and publications. The sphere of agrarian relations is the subject of research by such scholars as Y.Y. Bakai, V.P. Zhushman, V.M. Yermolenko, G.S. Kornienko, T.V. Kurman, A.M. Stativka, P.Y. Shvedenko and many others. However, changes in the social and political life of the country necessitate continuous improvement of the legislative support of agro-export relations and introduction of innovations in this area. Therefore, this issue requires further elaboration in the context of a large number of new controversial legislative acts.

Purpose of the research is to study the legislative framework for innovations in the field of agro-export, namely, those provisions which have caused the most vigorous and ambiguous reaction among domestic and foreign scholars and lawyers, and to provide the author's own recommendations for eliminating shortcomings and gaps.

Article's main body. This article is devoted to the issues of legislative support for innovations in the field of agro-export. As the world experience shows, those countries that introduce qualitative innovative changes at the legislative level have significant success and more effective results. Since the beginning of the martial law in Ukraine, a number of legal acts aimed at regulating the current situation have been adopted. However, some of these legislative acts do not just introduce changes, but fundamentally alter the existing order, introducing new innovative processes. The article analyzes some of the legislative acts adopted over the past six months and their shortcomings. Unfortunately, in Ukraine, any innovative changes usually cause fear and indignation among agroexporters. Therefore, it is emphasized that any changes, especially those that fundamentally violate the existing order, should be logical, systematic and structured, and their appearance should help to overcome existing problems and gaps, and not vice versa - to create additional difficulties. Therefore, it is concluded that legislation in the field of innovations in agro-export activities needs to be updated qualitatively, with new fresh ideas that would be discussed in advance with the scientific community and agro-exporters and agricultural producers. Such an approach to drafting legislation would avoid the accumulation of a large number of legislative acts, and it would also involve all stakeholders to achieve a truly positive result. The author provides statistics showing an increase in exports compared to last year's figures, but the inefficiency of the existing system is that the revenue received has significantly decreased. Therefore, it is concluded that it is necessary to introduce processing production in order to produce high value-added products, which will significantly increase revenues. Therefore, it is concluded that it is necessary to work together on new legislative acts that will not only change existing relations, but also ensure the restructuring of the existing agricultural industry, putting it on the processing rails.

Conclusions and prospects for the development. Based on the above material, general recommendations can be made. To develop and implement innovations in the field of agro-export relations in close cooperation with scientists, research institutions, and farmers, based not on illusory changes in the future, but on the actual realities of social, economic, and political life, taking into account all factors and risks. Develop state support and prioritize the production of high-quality agricultural products with high added value. To carry out a qualitative and systematic update of legislation by identifying existing problems and eliminating gaps.

Key words: agroexport, agribusiness, agrarian legal relations, legal support, agricultural products, innovations, state agricultural policy, export.

За ДСТУ 8302:2015 цю статтю слід цитувати:

Кирилюк В.В. Законодавче забезпечення інновацій у сфері агроекспорту. *Право та інновації*. 2024. № 2 (46). С. 94–99.